

KORRALDUS

Geoloogilise uuringu loa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Lähtudes alltoodust ning maapõueseaduse § 26 ja § 32 ja lähtuvalt Osühing Eesti Killustik geoloogilise uuringu loa esmataotlusest T-L.MU/1021317 ning Rae Vallavalitsuse 30.01.2024 otsusest nr 169, Keskkonnaameti 10.12.2020 käskkirja nr 1-1/20/230 „Keskkonnaameti struktuuriüksuste põhimääruste kinnitamine” lisa 13 „Keskkonnaameti ringmajanduse osakonna põhimäärus ” punkti 2.5.1, Keskkonnaameti peadirektori 09.07.2021 käskkirja nr 1-1/21/137 „ Keskkonnaameti teabehalduse kord” punkti 4.3 otsustan:

Anda Osühing Eesti Killustik geoloogilise uuringu luba nr L.MU/520850 Väo XV uuringuruumi kehtivusajaga 5 aastat (lisatud).

2. ASJAOLUD

Osühing Eesti Killustik (registrikood 10126848, aadress Rõstla paekivikarjäär, Rõstla küla, Põltsamaa vald, Jõgevamaa) esitas Keskkonnaametile 03.10.2023 Väo XV uuringuruumi geoloogilise uuringu loa taotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS (edaspidi *KOTKAS*) 03.10.2023 dokumendina nr DM-126013-1, parandatud taotlus registreeritud KOTKAS 01.11.2023 dokumendina nr DM-126013-4, edaspidi *uuringuluba*).

Uuringuluba taotletakse Väo lubjakivimaardlast lõunas paikneva Väo XV uuringuruumi geoloogiliseks uuringuks. Väo XV uuringuruum teenindusala pindalaga 19,97 ha koosneb neljast lahusosast (0,14 ha; 4,30 ha; 7,68 ha; 7,85 ha) ja see paikneb Harju maakonnas Rae vallas Soodevahe külas riigile kuuluvatel kinnistutel Raja (65301:001:5008) ja Vahemetsa (65301:001:5007), mille sihtotstarve on maatulundusmaa ja mille valitsejaks on Regionaal-ja Põllumajandusministeerium, volitatud asutuseks on Maa-amet, ning loa taotlejale (Osühing Eesti Killustik) kuuluvatel kinnistutel Põlendiku (65301:011:0091), Uus-Kristjani (65301:011:0084), Väikemetsa (65301:011:0159), Metsa-sauna (65301:011:0150), Metsasauna (65301:001:5889), Rabaotsa (65301:001:5890) ja Rabaotsa (65301:011:0143), mille sihtotstarve on maatulundusmaa, ning Sepa-Hindreku (65301:011:0059), Kassisaba (65301:011:0131) ja Viikmanni-Soodevahe (65301:011:0077), mille sihtotstarve on mäetööstusmaa. Kavandatava uuringu eesmärk on täpsustada uuringuruumis leviva kasuliku kihi paksust, selle kvaliteeti ja kaevandamistingimusi detailsusega, mis võimaldaksid hinnata maavara varu aktiivse tarbevaruna.

Taotletavad Vão XV uuringuruumis tehakse geoloogiline uuring samaaegselt koos Vão X uuringuruumi geoloogilise uuringuga. Geoloogilise uuringuga rajatakse Vão XV uuringuruumi kuni 15 puurauku, mis läbivad uuritava kihi täielikult lamamini. Puuraugud rajatakse puuragregaadiga südamikpuurimise meetodil. Elektriiliini-ja teekaitsevöönditesse uuringupunkte ei rajata. Kvaternaarisetete osas puuraugud manteldatakse puuraugu püsivuse tagamiseks. Juhul kui tekib vajadus mõnes kohas katendi paksuse täpsustamiseks, tehakse uuringuruumi ekskavaatoriga kuni 20 kaevandit. Kuna suur osa uuringuruumi teenindusalast paikneb Linnaaru rabas, siis tehakse uuringuruumi piires ka turbalasundi sondeerimine, mille käigus rajatakse alale kuni 30 sondeerimispunkti, täpsustamaks turba levikut (kihi paksust).

Aluspõhja uuringuvõrk on planeeritud tihendusega kuni 400 m ja uurimissügavuseks varuga kuni 35 m. Puuraukude suudmete kõrgused mõõdetakse instrumentaalselt ning teostatakse kogu uuringuruumi teenindusala ja selle 40 m raadiusega maa-ala topograafiline mõõdistamine. Saadud puursüdamikud kirjeldatakse, fotografeeritakse ning võetakse proovid laboratoorseteks katsetusteks.

Hüdrogeoloogilistest töödest tehakse veetaseme mõõtmised puuraukudes. Vajadusel rajatakse uuringuruumi üks puuraukude paar, milles tehakse katsepumpamine. Seejärel puuraugud likvideeritakse vastavalt geoloogilisele ehitusele ja hüdrogeoloogilistele tingimustele.

Geofüüsikalistest töödest tehakse gammakarotaaž puuraukudes. Loodusliku gammakiirguse mõõtmine puuraugus võimaldab täpsustada geoloogilist läbilõiget, liigestades selle savikateks ning vähem savikateks erimateks, täpsustada kivimikihtide lasuvuspiire ja hüdrogeoloogilisi parameetreid. Kameraaltöödest tehakse andmetöötlus (sh kasutatakse varasemate uuringute andmeid) ja koostatakse geoloogilise uuringu aruanne koos graafiliste lisadega. Uuringuruumi kohta koostatakse instrumentaalmõõdistamise alusel topograafiline plaan mõõtkavad 1:2000 või 1:1000.

Peale geoloogilise läbilõike kirjeldamist, proovide võtmist ja veetaseme mõõtmist puuraugud ja kaevandid likvideeritakse (täidetakse pinnasega ja tihendatakse) ning ümbrus korrastatakse. Likvideerimise ja korrastamise kohta koostatakse akt, mille allkirjastab uuringu tegija ja maaomanik. Ala tunnistab korrastatuks Keskkonnaamet. Loa taotletav kehtivusaeg on 5 aastat.

Uuringuruumi teenindusala koosneb neljast lahustükist. Maapinna reljeef on tasane, jäädes absoluutkõrguste vahemikku 39-40 m. Ligikaudu 70 % uuringuruumi teenindusalast (ida- ja lõunaosa) paikneb soos, kus on levinud nii madal-soo- kui ka rabamullad. Linnaaru rabas on valdavaks puuliigiks mänd ja kask, madal-soo on roostunud ja kaetud pajuvõsaga, servaalal kasvab ka kask. Rohekesti on surnud puud ja lamapuitu. Raba ja madal-soo piirile ning soo lõunaserva on rajatud kuivenduskraavid. Suures osas on ka uuringuruumi teenindusala lääneosa, mida katab lepa-lodumets. Suuremas osas on uuringuruumi teenindusalal tegemist metsamaaga. Uuringuala põhjaossa on linnaelanike poolt rajatud peenramaad, ehitatud aiamaajakesed, kasvuhooned ja kuurid, kuhjatud olmeprügi. Lähim elamu jääb taotletava uuringuruumi ida- ja lääneosa vahele Uus-Tammiku kinnistule (65301:011:0083).

Taotletav uuringuruumi teenindusala ei kattu arvel oleva maavaravaruga. Lähim maardla, Vão

lubjakivimaardla (registrikaart nr 0046) ja Vão VIII lubjakivikarjääri mäeeraldis (Osaühing Eesti Killustik, keskkonnaluba nr KL-5142659) jääb taotletava uuringuruumi teenindusala lahusosade vahele (Vão maardla aktiivse tarbevaru plokid 42 ja 43), mille teenindusmaaga on kattumine kõikide taotletava uuringuruumi teenindusala lahustükkidega. Uuringuruumi idapoolsest lahustükist vahetult põhja suunas asub Vão X uuringuruum (geoloogilise uuringu loa nr L.MU/515703).

Taotletava uuringuruumi teenindusala kahte põhjapoolsemat lahustükki läbivad 35-110 kV elektriõhuliinid Aruküla- Lasnamäe (VID kood L164) ja Aruküla- Lasnamäe (VID kood L165) ja nende kaitsevööndid. Lisaks kulgeb kõige põhjapoolsema lahustüki alal 35-110 kV elektriõhuliinid Lasnamäe- Ida (VID kood L008) ja Iru- Lasnamäe (VID kood L167) ja nende kaitsevööndid. Viimati nimetatud liinide kaitsevööndid ulatuvad ka kõige väiksema lahustüki alale (kuni 10 m ulatuses). Kõige idapoolsema lahustüki põhjaosa kattub 35-110 kV elektriõhuliinide Aruküla- Lasnamäe (VID kood L164) ja Aruküla-Lasnamäe (VID kood L165) kaitsevöönditega ~ 21 m ulatuses. Nimetatud liinidele on saadud tehnilised tingimused Elering AS-ilt. Geoloogilise uuringu puurauke kaitsevöönditesse ei rajata.

Kõige põhjapoolsema lahustüki alal asuvad geodeetilised märgid 2502 (VID kood 48713) ja 1538 (VID kood 48565), lisaks kattub lahustüki põhjaserv geodeetilise märgi 1559 (VID kood 48587) kaitsevööndiga ~0,6 m ulatuses. Nimetatud geodeetilised märgid on kohaliku geodeetilise võrgu märgid ja nendega tegeleb kohalik omavalitsus s.o Tallinna linn (vastavalt keskkonnaministri 28.06.2013 määruse nr 50 „ Geodeetiliste tööde tegemise ja geodeetilise märgi tähistamise kord, geodeetilise märgi kaitsevööndi ulatus ning kaitsevööndis tegutsemiseks lisa taotlemise kord” § 2 lõikele 1 on kohaliku geodeetilise töö korraldajaks kohalik omavalitsusüksus). Geoloogilise uuringu käigus hinnatakse ja kooskõlastatakse kohaliku omavalitusega geodeetiliste märkide kaitsmise, kontrollmõõtmised, teisaldamise või likvideerimise vajadus. Geoloogilise uuringu puurauke kaitsevöönditesse ei rajata.

Lõunapoolsemad lahustükid kattuvad Rail Baltic raudtee kavandatava trassikoridoriga ~11 m ulatuses.

Taotletava Vão XV uuringuruumi teenindusalale ei jää Natura 2000 võrgustiku ega looduskaitseala.

Maapõueseaduse (edaspidi *MaaPS*) § 1 lg 3 kohaselt kohaldatakse uuringuloa andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetlus seaduse (edaspidi *HMS*) avatud menetluse sätteid, arvestades *MaaPS* erisusi.

3. KAALUTLUSED

MaaPS § 4 lg 2 järgi on maavara geoloogiline uuring maavara kaevandamise ja kasutusele võtmise eesmärgil tehtav geoloogiline töö. *MaaPS* § 17 lg 2 järgi on geoloogiline uuring lubatud uuringuloa alusel. *MaaPS* § 27 lg 1 järgi esitab taotleja uuringuloa saamiseks loa andjale taotluse. *MaaPS* § 26 kohaselt annab uuringuloa Keskkonnaamet.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS-le, keskkonnaministri 09.01.2020 määrusele nr 1 „Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja geoloogilise uuringu loa taotluse esitamise kord, täpsustatud nõuded taotluse kohta, loa andmise kord ning taotluse ja loa andmekoosseis” ning pidas andmeid piisavaks loa menetlemiseks.

Geoloogilise uuringu loa taotlust kontrollis keskkonnaregistri maardla nimistu volitatud töötaja, Maa-amet 13.10.2023 kiri nr 9-3/23/14535-2 ning märgiti ära vastav puudus:

- Seletuskirja esimesel leheküljel on kirjeldatud, et kinnistute Raja (65301:001:5008) ja Vahemetsa (65301:001:5007) valitsejaks on Keskkonnaministeerium. Juhime tähelepanu, et eelnimetatud katastriüksuste valitsejaks on Keskkonnaministeeriumi asemel nüüd Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.
- Seletuskirja teisel leheküljel on kirjeldatud, et uuringuruumi idapoolne lahustükk kattub osaliselt Väo VIII mäeeraldise teenindusmaaga. Juhime tähelepanu, et seoses Väo VIII lubjakivikarjääri kaevandamisloa muutmisega Keskkonnaameti 16.06.2023 korraldusega nr DM-124837-4 laienes mäeeraldise teenindusmaa, mistõttu on nüüd kattumine kõikide taotletava uuringuruumi teenindusala lahustükkidega. Lisaks palume parandada sellealasel ka joonist *Uuringuruumi teenindusala plaan*.

Ettevõtte esitas 01.11.2023 parandatud taotluse, mille kontrollis keskkonnaregistri maardla nimistu volitatud töötaja, Maa-amet 14.11.2023 kiri nr 9-3/23/14535-4. Ettepanekuid ei esitatud.

Riigilõiv 400 € on tasutud 03.10.2023 riigilõivuseaduse § 136¹ lg 1 kohaselt.

MaaPS § 28 lg 5 kohaselt tuleb juhul, kui uurimistöö või uuringu käigus tekib kaevandamisjätmeid ning jäätmete ladestamiskoht ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa taotlusele lisada kaevandamisjätmekava. Jätmekava koostamisel, esitamisel ja kinnitamisel lähtutakse jäätmeseaduse §-ga 42¹ kehtestatud nõuetest. Loa taotluse kohaselt uuringute käigus kaevandamisjätmeid ei teki ning seetõttu ei ole jätmekava vajalik.

MaaPS § 17 lg-te 3 ja 4 järgi võib üldgeoloogilist uurimistööd ja geoloogilist uuringut korraldada ja juhtida selleks teadmisi, oskusi ja kogemusi omav isik. Üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa alusel võib hüdroteoloogilisi töid teha isik, kellel on veeseaduse § 12³ p-de 1, 3 ja 5 kohane tegevusluba.

Geoloogilise uuringu teostaja on Inseneribüroo STEIGER OÜ (registrikood 11206437, aadress Männiku tee 104/5, Nõmme linnaosa, Tallinn, Harju maakond)

HMS § 48 lg 1 alusel avaldas Keskkonnaamet uuringuloa menetluse algatamise teate 17.10.2023 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Uuringuloa taotluse menetlusse võtmisest teavitati 19.12.2023 kirjaga nr DM-126013-7 taotlejat ja naaberkinnistute omanikke. Kuni geoloogilise uuringu loa andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igapäev õigus esitada Keskkonnaametile taotluse kohta põhjendatud ettepanekuid ja vastuväiteid.

Avalikustamise käigus ettepanekuid ja vastuväiteid ei esitatud.

Kavandatav tegevus ei kuulu keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 6 lg-s 1 nimetatud tegevuste nimistusse, mille korral tuleb vastavalt KeHJS § 11 lg-le 3 algtada keskkonnamõju hindamine (edaspidi *KMH*) selle vajadust põhjendamata. Kui kavandatav tegevus ei kuulu KeHJS § 6 lg-s 1 nimetatute hulka, peab otsustaja selgitama välja, kas kavandatav tegevus kuulub KeHJS § 6 lg-s 2 nimetatud valdkondade hulka ja on loetletud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu” või on tegemist KeHJS § 6 lg-s 2¹ nimetatud tegevusega, mille korral tuleb KeHJS § 6¹ lg 3, § 11 lg-te 2, 2³ ja 4 kohaselt anda eelhinnang ja kaaluda *KMH* vajalikkust.

Antud juhul kuulub kavandatav tegevus KeHJS § 6 lg 2 p-s 2 mainitud valdkonda. Samas ei ole kavandatavat tegevust nimetatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu”. Samuti ei ole tegemist KeHJS § 6 lg-s 2¹ nimetatud tegevusega. Seetõttu antud juhul *KMH* ei ole kohustuslik, samuti ei anta eelhinnangut vastavalt KeHJS § 6 lg-le 2³ ega kaaluta *KMH* vajalikkust. KeHJS § 6¹ lg 4 kohaselt Eraisik Hilja Aasa ei pidanud Keskkonnaametile esitama KeHJS § 6¹ lg-s 1 nimetatud teavet, kuna eelhinnangut ei anta vastavalt KeHJS § 6 lg-le 2³.

Uuringuloa andmise menetlusele kohaldatakse HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. Uuringuloa andmisest keeldutakse, kui uuringu tegemine on vastuolus riigi huvidega. Väo XV uuringuruum asub riigile kuuluvale maal, mille valitsejaks on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, volitatud asutus on Maa-amet ning loa taotlejale kuuluvatel kinnistutel. Riigivara valitseja nõusolek on saadud 10.01.2024 Maa-ameti kirjaga nr 7-1/23/18113-2 (KOTKAS 15.01.2024 nr DM-126013-10).

Geoloogilise uuringu tegemine ja varu arvele võtmine keskkonnaregistri maardlate nimistus ei anna taotlejale kaevandamise õigust, kui annab riigile maavarade otsingu ja uuringu seisukohalt kindlasti olulist informatsiooni, mistõttu uurimistöö tegemine ei ole vastuolus riigi huviga.

Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb MaaPS § 35 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid.

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust. Loa andmisest keeldumise alused selgitab välja loa andja.

MaaPS § 35 lg 2 p 1 sätestab, et uuringuloa andmisest keeldutakse, kui taotlejale on määratud karistus kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest ja selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus ning Eraisik Hilja Aasa ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise

eest (karistusregistri andmed seisuga 24.10.2023).

MaaPS §-s 35 sätestatud uuringuloo andmise keeldumise alused puuduvad.

Vastavalt MaaPS § 27 lg-le 7 saadab kaevandamisloa andja geoloogilise uuringu loa taotluse arvamuse saamiseks taotletava uuringuruumi kohaliku omavalituse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse kohta selle saamisest arvates. Keskkonnaamet juhtis kirjas tähelepanu asjaolule, et kui nimetatud tähtajaks arvamust ei esitata, võib Keskkonnaamet lähtuvalt HMS § 16 lg-st 2 lahendada ülalnimetatud Vão XV uuringuruumi geoloogilise uuringuloo loa taotluse ilma kohaliku omavalituse arvamusest.

Keskkonnaamet saatis 19.12.2023 kirjaga nr DM-126013-8 Vão XV geoloogilise uuringu loa taotluse arvamuse saamiseks Rae Vallavalitusele.

Rae Vallavalitsus 30.01.2024 oma korraldusega nr 169 nõustus Vão XV uuringuruumi geoloogilise uuringu loa andmisega (registreeritud KOTKAS 02.02.2024 nr DM-126013-11).

HMS § 48 ja § 49 lg 1 ka lg 2 alusel pani Keskkonnaamet õigusakti eelnõu avalikkusele tutvumiseks välja xx.03.2024 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtajaks määrati 2 nädalat. Avalikustamise käigus ettepanekuid ega vastuväiteid *esitati/ei esitatud*.

HMS § 40 lg 1 kohaselt peab haldusorgan enne haldusakti andmist andma menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivad vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis osaühing Eesti Killustik xx.03.2024 kirjaga nr DM-126013-x arvamust või vastuväiteid geoloogilise uuringu loa andmise otsuse ja loa eelnõue kahe nädala jooksul kirja saatmisest.

Osaühing Eesti Killustik....

VAIDLUSTAMINE

Geoloogilise uuringu luba ei anna uuringuloo omanikule garantiid, et talle hilisemalt antakse maavara kaevandamise luba ning geoloogilise uuringu loa saamisel ei teki õiguspärast ootust kaevandamisloa saamiseks.

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Tiit Rahe
peaspetsialist juhataja ülesannetes
maapõuebüroo